МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ЛЬОТНИЙ КОЛЕДЖ

Циклова комісія економіки та управління

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «Макроекономіка»
обов'язкових компонент
освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Облік і аудит

Харків 2021

ЗАТВЕРДЖЕНО
Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 23.09.21 № 8

СХВАЛЕНО
Методичною радою
Кременчуцького льотного
коледжу
Протокол від 22.09.21№ 2

ПОГОДЖЕНО
Секцією науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 22.09.21№ 8

Розглянуто на засіданні циклової комісії економіки та управління, протокол від 31.08.21№ 1

Розробники: викладач циклової комісії економіки та управління, спеціаліст вищої категорії, викладач – методист Бондаренко Л.Ф.

Рецензенти:

1. Голова циклової комісії економіки та управління КЛК ХНУВС, к.е.н., спеціаліст вищої категорії, викладач – методист, Цимбалістова О.А.
2. Професор кафедри бізнес адміністрування, маркетингу і туризму Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського, д.е.н., професор Дружиніна В.В.

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва напряму підготовки, спеціальності, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5,5 Загальна кількість годин - 165 Кількість тем - 12	07 Управління та адміністрування; (шифр галузі) (назва галузі знань) 071 Облік і оподаткування; (код напряму (назва напряму підготовки або спеціальності) бакалавр (назва сво)	Навчальний курс 3 (номер) Семестр 6 (номер) Види контролю: екзамен (екзамен, залік)

Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:

Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Лекції - 30 (години)	Лекції - 16 (години)
Семінарські заняття - _____ (години)	Семінарські заняття - 0 (години)
Практичні заняття - 50 (години)	Практичні заняття - 8 (години)
Лабораторні заняття - - (години)	Лабораторні заняття - - (години)
Самостійна робота - 85 (години)	Самостійна робота - 141 (години)
Індивідуальні завдання:	Індивідуальні завдання:
Курсова робота _____ (кількість, № семестру)	Курсова робота _____ (кількість, № семестру)
Реферати 1, 5 (кількість, № семестру)	Реферати - _____ (кількість, № семестру)

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Макроекономіка» є формування системи знань з теоретичної макроекономіки, які відображають сукупні результати економічної діяльності країни та теоретичний інструментарій ринкового і державного регулювання національної економіки.

Завдання: вивчення ключових положень базових макроекономічних теорій, ринкових механізмів та механізмів макроекономічної політики щодо регулювання економіки; набуття вмінь аналізувати результати функціонування національної економікиоцінювати ефектита вність економічної політики держави.

Міждисциплінарні зв'язки: ґрунтується на знаннях, отриманих під час вивчення таких дисциплін, як ««Політична економія», «Вища математика», «Мікроекономіка»; забезпечує базу для засвоєння матеріалу з дисциплін «Державне регулювання економіки», «Фінанси», «Гроші і кредит», «Інвестування».

Очікувані результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- макроекономічні закономірності, які відбивають тенденції масової поведінки на макрорівні.
- механізм встановлення та відновлення макроекономічної рівноваги, як оптимального стану макросистеми.

вміти:

- розраховувати макроекономічні показники і за їх допомогою аналізувати функціонування економічної системи;
- осмислювати економічну політику та шляхи по досягненню макроекономічної збалансованості.

Програмні компетентності:

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:		
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов	
Фахові компетентності (ФК)	ФК-1	Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці

2. Програма навчальної дисципліни

Тема 1 Макроекономіка як наука

Історія макроекономіки, місце макроекономіки в системі економічних наук. Предмет макроекономіки. Макроекономічний аналіз, його методи. Функції макроекономіки

Тема 2 Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Національне рахівництво: сутність, виникнення. Показники обсягу національного виробництва. Методи обчислення ВВП Показники рівня цін.

Тема 3 Ринок праці

Зайнятість і безробіття. Неокласична і кейнсіанська теорії ринку праці Економічні і соціальні наслідки безробіття. Закон Оукена

Тема 4 Товарний ринок

Сукупний попит, його складові. Сукупна пропозиція - довгострокова і

короткострокова. Макроекономічна рівновага: модель «AD-AS». Класична і кейнсіанська теорії макроекономічної рівноваги

Тема 5 Грошовий ринок

Економічна сутність, особливості і структура грошового ринку. Пропозиція грошей. Попит на гроші. Механізм грошового ринку. Рівновага на грошовому ринку, її порушення та відновлення.

Тема 6 Інфляційний механізм

Сутність інфляції, її види. Основні причини та наслідки інфляції. Зв'язок інфляції і безробіття

Тема 7 Споживання домогосподарств

Доходи , споживання та заощадження домогосподарств. Дисконтування. Кейнсіанська функція споживання. Довготривала функція споживання

Тема 8 Приватні інвестиції

Інвестиції, їх види, вплив на економіку. Інвестиційний попит. Кейнсіанська функція автономних інвестицій. Неокласична функція автономних інвестицій. Проста інвестиційна функція. Заощадження та інвестиції. Парадокс ощадливості.

Тема 9 Сукупні витрати і ВВП

Сукупні витрати і рівноважний ВВП. Підхід до визначення макроекономічної рівноваги - „витрати-обсяг виробництва“. Підхід „витікання-ін’єкції“. Мультиплікатор витрат. Рецесивний та інфляційний розриви.

Тема 10 Економічна динаміка

Економічне зростання, його типи. Чинники економічного зростання. Економічний розвиток. Кейнсіанська і неокласична теорії економічного зростання. Модель Солоу Макроекономічна нестабільність. Економічна криза в Україні 1990-1999 рр. Світова економічна криза 2008 - 2009 рр.

Тема 11 Держава в системі макроекономічного регулювання

Вади ринку. Економічні функції держави. Фіскальна політика як складова стабілізаційної політики держави. Монетарна політика. Соціальна політика

Тема 12 Зовнішньоекономічна діяльність

Відкрита економіка. Зовнішньоторговельні зв’язки. Платіжний баланс. Валютний ринок, валютний курс. Зовнішньоекономічна політика, її складові.

4. Структура навчальної дисципліни
4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

НОМЕР ТА НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ТЕМИ	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН ВІДВЕДЕНИХ НА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ						ВИД КОНТРОЛЮ
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Тема 1. Макроекономіка як наука	16	4	0	4	0	8	
Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків	16	4	0	4	0	8	
Тема 3. Ринок праці	16	4	0	4	0	8	
Тема 4. Товарний ринок	14	2	0	4	0	8	
Тема 5. Грошовий ринок	16	2	0	6	0	8	
Тема 6. Інфляційний механізм	14	2	0	4	0	8	
Тема 7. Споживання домогосподарств	12	2	0	4	0	6	
Тема 8. Приватні інвестиції	12	2	0	4	0	6	
Тема 9. Сукупні витрати і ВВП	12	2	0	4	0	6	
Тема 10. Економічна динаміка	12	2	0	4	0	6	
Тема 11. Держава в системі макроекономічного регулювання	12	2	0	4	0	6	
Тема 12. Зовнішньоекономічна діяльність	13	2	0	4	0	7	
Всього за семестр № 6:	**165**	**30**	**0**	**50**	**0**	**85**	**екзамен**

4.1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (заочна форма навчання)

НОМЕР ТА НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ТЕМИ	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН ВІДВЕДЕНИХ НА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ						ВИД КОНТРОЛЮ
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Тема 1. Макроекономіка як наука	13	1	0	0	0	12	
Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків	15	1	0	2	0	12	
Тема 3. Ринок праці	14	2	0	0	0	12	
Тема 4. Товарний ринок	14	2	0	0	0	12	
Тема 5. Грошовий ринок	14	2	0	0	0	12	
Тема 6. Інфляційний механізм	14	2	0	0	0	12	
Тема 7. Споживання домогосподарств	13	1	0	0	0	12	
Тема 8. Приватні інвестиції	15	1	0	2	0	12	
Тема 9. Сукупні витрати і ВВП	13	1	0	0	0	12	
Тема 10. Економічна динаміка	13	1	0	0	0	12	
Тема 11. Держава в системі макроекономічного регулювання	15	1	0	2	0	12	
Тема 12. Зовнішньоекономічна діяльність	12	1	0	2	0	9	
Всього за семестр № 6:	**165**	**16**	**0**	**8**	**0**	**141**	**екзамен**

4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

	Перелік питань до тем навчальної дисципліни	Література
	Тема 1. Макроекономіка як наука	
—	Підготовка до практичного заняття згідно з планом навчання, розглянути додаткові питання за темою. *Питання для самостійного вивчення: «Макроекономічний аналіз, його методи. Функції макроекономіки»* Питання для самоконтролю знань: 1. Назвіть функції макроекономіки. 2. Розкрийте практичну функцію макроекономіки. 3. Що є об'єктом макроекономіки як науки? 4. Які вчені внесли значний вклад в розробку теоретичних засад макроекономічної науки? 5. У чому полягає основне економічне протиріччя? 6. Дайте характеристику основних моделей змішаної економіки. 7. У чому полягає сутність головного методу макроекономіки?	3 (с. 5-19), 7 (с. 7-17)
	Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків	
—	Підготовка до практичного заняття згідно з планом навчання, розглянути додаткові питання за темою. *Питання для самостійного вивчення: «Показники рівня цін»* Питання для самоконтролю знань: 1. Як розраховується індекс цін Леспейреса? 2. Різновидом якого індексу є дефлятор ВВП? 3. Як розраховується індекс споживчих цін? 4. Що являє собою система національних рахунків (СНР)? 5. Дайте характеристику основних методів обчислення ВВП. 6. У чому полягає відмінність між номінальним і реальним ВНП? 7. Яка відмінність між особистим доходом і використовуваним доходом? 8. Що таке подвійний рахунок? 9. Чим відрізняється кінцевий продукт від проміжного?	4 (с. 34-67), 5 (с. 27-50)

Тема 3. Ринок праці		
—	Підготовка до практичного заняття згідно з планом навчання, розглянути додаткові питання за темою. *Питання для самостійного вивчення: «Економічні і соціальні наслідки безробіття. Закон Оукена»* Питання для самоконтролю знань: 1. Охарактеризуйте економічні і соціальні наслідки безробіття. 2. Поясніть закон Оукена. 3. Поясність особливості формування ринку праці України. 4. Чим викликається безробіття з погляду класичної теорії? 5. Як визначається попит на працю в кейнсіанській теорії? 6. Охарактеризуйте розходження між неокласиками і кейнсіанцями при формуванні пропозиції праці. 7. Від чого залежить пропозиція праці в неокласичній теорії	5 (с. 51-80), 10 (с. 37-49)
Тема 4. Товарний ринок		
—	Підготовка до практичного заняття згідно з планом навчання, розглянути додаткові питання за темою. *Питання для самостійного вивчення: «Класична і кейнсіанська теорії макроекономічної рівноваги»* Питання для самоконтролю знань: 1. Чому відрізки кривої короткострокової сукупної пропозиції одержали назви кейнсіанський і класичний? 2. Покажіть модель «AD-AS». 3. Охарактеризуйте погляди неокласиків і кейнсіанців на процес встановлення і відновлення макроекономічної рівноваги. 4. Чим відрізняються між собою довгострокова і короткострокова рівновага в моделі «сукупний попит – сукупна пропозиція»? 5. Як змінюється сукупний попит під впливом цінових факторів? Покажіть криву сукупного попиту. 6. Як змінюється положення кривої сукупної пропозиції під впливом нецінових чинників? 7.Які проблеми виникають в економіці, якщо рівновага в ній порушується внаслідок зменшення сукупного попиту? 8. Поясніть графічно ефект храповика. 9. Поясніть графічно наслідки збурення пропозиції. 10. Наведіть формулу розрахунку сукупного попиту.	5 (с. 17-20), 8 (с. 56-83)
Тема 5. Грошовий ринок		

—	Підготовка до практичного заняття згідно з планом навчання, розглянути додаткові питання за темою. *Питання для самостійного вивчення: «*Механізм грошового ринку. Рівновага на грошовому ринку, її порушення та відновлення.*»* Питання для самоконтролю знань: 1. Назвіть варіанти порушення рівноваги на грошовому ринку. 2. Охарактеризуйте роль процентної ставки у відновленні рівноваги. 3. Назвіть види процентної ставки. 4. Дайте визначення грошовому ринку. 5. Яку назву має ціна на грошовому ринку? 6. Дайте визначення пропозиції грошей і попиту на гроші. 7. Наведіть формулу грошової бази. 8. Назвіть складові пропозиції грошей. 9. Наведіть кейнсіанську функцію попиту на гроші. 10. Які мотиви попиту на гроші назвав Дж. М. Кейнс? 11. Дайте формули розрахунку депозитного і грошового мультиплікаторів. 12. Що показує депозитний мультиплікатор? 13. Поясніть механізм створення нових грошей банківською системою.	8 (с. 135-174), 5 (с. 155-169)
	Тема 6. Інфляційний механізм	
—	Підготовка до практичного заняття згідно з планом навчання, розглянути додаткові питання за темою. *Питання для самостійного вивчення: «*Зв'язок інфляції і безробіття.*»* Питання для самоконтролю знань: 1. Що показує крива Філіпса (ранній варіант і сучасний)? 2. Дайте визначення інфляції. 3. Наведіть класифікацію інфляцію за різними ознаками. 4. Спираючись на яку криву уряд може в короткостроковому періоді робити вибір між інфляцією й безробіттям та за допомогою яких заходів? 5. Чим відрізняються раціональні очікування від адаптивних? 6. Яким рівнянням відображається сучасний варіант кривої Філіпса? 7. Що вважають причиною інфляції кейнсіанці? 8. Яку основну причину інфляції називають монетаристи? 9. Як розраховується темп інфляції? 10. Що таке стагфляція? 11. Як виглядає крива Філіпса в довгостроковому періоді?	2 (с. 313-372), 7 (с. 120-129)
	Тема 7. Споживання домогосподарств	
—	Підготовка до практичного заняття згідно з планом навчання, розглянути додаткові питання за темою. *Питання для сам*остійного вивчення: «Довготривала функція споживання.» Питання для самоконтролю знань: 1. Наведіть кейнсіанську функцію споживання. 2. Дайте функцію споживання за гіпотезою життєвого циклу. 3. Що показує гранична схильність до заощаджень? 4. Що показує середня схильність до заощаджень? 5. Назвіть основні фактори, які впливають на споживання. 6. Наведіть функцію заощадження Кейнса. 7. Поясніть неокласичну функцію заощадження. 8. Поясніть формулу дисконтування. 9. Сформулюйте основний психологічний закон Кейнса.	5 (с. 221-251), 10 (с. 98-119)

	Тема 8. Приватні інвестиції	
—	Підготовка до практичного заняття згідно з планом навчання, розглянути додаткові питання за темою. *Питання для самостійного вивчення: «Проста інвестиційна функція. Заощадження та інвестиції. Парадокс ощадливості»* Питання для самоконтролю знань: 1. Що розуміють під інвестиційним попитом? 2. Назвіть передумови кейнсіанської функції автономних інвестицій. 3. Дайте формулу простої інвестиційної функції. 4. Поясніть неокласичну функцію автономних інвестицій. 5. Чому дорівнюють загальні інвестиції у рівноважному стані економіки? 6. За яких умов здійснюються індуційовані інвестиції? 7. Яка існує залежність між ВВП та інвестиціями? 8. Перелічіть невідсоткові фактори інвестиційного попиту. 9. Чому інвестиційна складова сукупних витрат є найбільш мінливою? 10. Поясніть сутність акселератора.	3 (с. 193-233), 2 (с. 481-531),

	Тема 9. Сукупні витрати і ВВП	
—	Підготовка до практичного заняття згідно з планом навчання, розглянути додаткові питання за темою. *Питання для самостійного вивчення: «Мультиплікатор витрат. Рецесивний та інфляційний розриви»* Питання для самоконтролю знань: 1. Поясніть сутність інфляційного і прецесійного розривів. 2. Назвіть два підходи до визначення економічної рівноваги. 3. Дайте графічну модель рівноважного ВВП «кейнсіанський хрест». 4. Поясніть, чим модель «кейнсіанський хрест» відрізняється від моделі «AD-AS». 5. В чому полягає балансувальна роль інвестицій в товарні запаси? 6. Дайте визначення витікання та ін'єкцій. 7. Що показує мультиплікатор витрат? Наведіть його формулу, виходячи з визначення. 8. Дайте формулу запланованих сукупних витрат у приватній закритій економіці.	6 (с. 176-202), 9 (с. 27-36)
	Тема 10. Економічна динаміка	
—	Підготовка до практичного заняття згідно з планом навчання, розглянути додаткові питання за темою. *Питання для самостійного вивчення: Макроекономічна нестабільність. Економічна криза в Україні 1990-1999 років. Світова економічна криза 2008 – 2009 рр.»* Питання для самоконтролю знань: 1. Яка різниця між поняттями «економічне зростання» і «економічний розвиток»? 2. Які основні причини економічної кризи в Україні 1990-1999 років? 3. Назвіть інтегральний показник економічного розвитку. 4. Які типи економічного зростання Ви знаєте? 5. Охарактеризуйте модель Солоу. 6. Дайте визначення економічного циклу та назвіть його фази. 7. На якій фазі економічного циклу знаходиться Україна?	3 (с. 117-132), 5 (с. 132-174),

	8. Поясніть модель мультиплікатора-акселератора і наведіть її основне рівняння.	
	Тема 11. Держава в системі макроекономічного регулювання	
—	Підготовка до практичного заняття згідно з планом навчання, розглянути додаткові питання за темою. *Питання для самостійного вивчення: «Монетарна політика. Соціальна політика»* Питання для самоконтролю знань: 1. Охарактеризуйте систему соціального захисту в Україні. 2. В чому сутність соціальної політики? 3. Назвіть вади ринку та економічні функції держави. 4. Які основні інструменти дискреційної фіскальної політики? 5. Розкрийте сутність недискреційної фіскальної політики. 6. Який зв'язок існує між державними витратами і чистими податками? 7. Дайте визначення та напишіть формулу мультиплікатора податків. 8. Назвіть основні способи фінансування дефіциту державного бюджету. 9. Побудуйте та поясніть криву Лаффера. 10. Поясніть за допомогою моделі «витрати-випуск», як впливає на рівноважний ВВП збільшення державних закупівель. 11. Що Ви можете сказати про фіскальну і монетарну політику в моделі AD-AS?	4 (с. 427-450), 5 (с. 81-108)
	Тема 12. Зовнішньоекономічна діяльність	
—	Підготовка до практичного заняття згідно з планом навчання, розглянути додаткові питання за темою. *Питання для самостійного вивчення: «Валютний ринок, валютний курс. Зовнішньоекономічна політика. її складові»* Питання для самоконтролю знань: 1. Яка різниця між активним і пасивним платіжним балансом? 2. Дайте визначення валютного ринку. 3. Які чинники впливають на валютний курс? 4. Охарактеризуйте зовнішньоекономічну політику України. 5. Що є сферою дії валютної політики? 6. Поясніть вплив чистого експорту на рівноважний ВВП. 7. Чим відрізняється протекціонізм від вільної торгівлі? 8. Охарактеризуйте методологію складання платіжного балансу .	6 (с. 90-132), 8 (с. 81-108)

5. Індивідуальні завдання

5.1.1. Теми рефератів

1. Макроекономіка як наука.
2. Сутність національного рахівництва. Історія його виникнення.
3. ВНП – основний показник системи національних рахунків (СНР).
4. Методика розрахунку макроекономічних показників у системі національних рахунків.
5. Роль цін у розрахунку макроекономічних показників.
6. Класична теорія макроекономічної рівноваги.

7. Споживання та заощадження в масштабах національної економіки: кейнсіанський аналіз.
8. Грошові витрати населення України: тенденції і структура.
9. Інвестиції і заощадження: проблема рівноваги.
10. Мультиплікатор витрат.
11. Парадокс заощадження.
12. Ефект інфляційного і дефляційного розриву.
13. Макроекономічна рівновага у моделі “Сукупний попит – сукупна пропозиція».
14. Макроекономічна нестабільність: циклічність розвитку ринкової економіки.
15. Структурні, циклічні, стадійні кризи.
16. Державне антициклічне регулювання.
17. Фіскальна політика держави.
18. Грошово-кредитне регулювання економіки.
19. Кредит, його функції, форми.
20. Інфляція, її види, причини виникнення і шляхи подолання.
21. Грошова маса, грошовий обіг.
22. Бюджетний дефіцит і методи його фінансування.
23. Залучення іноземних інвестицій в Україну.
24. Тіньова економіка в умовах системної кризи.
25. Транспортна система України в контексті європейської інтеграції.
26. Економічна безпека України.
27. Податкова політика в Україні: підходи і перспективи.
28. Економічна реформа у Китаї.
29. Безробіття як форма макроекономічної нестабільності.
30. Система соціального захисту населення.
31. Економічні відношення в системі всесвітнього господарства.
32. Валютна система, валютний ринок.
33. Економічні аспекти глобальних проблем.
34. Тенденції сучасної зовнішньої торгівлі України.
35. Україна на зовнішніх продовольчих ринках.
36. Концепція макроекономіки перехідного періоду.
37. Еволюційний розвиток світової економіки та інтеграція України.
38. Сукупний попит і сукупна пропозиція.
39. Держава в системі макроекономічного регулювання.
40. Економічне зростання у країнах, що розвиваються.
41. Економічне зростання, його типи.
42. Особливості економічного розвитку України.
43. Конверсія, її національний та міжнародний аспекти.
44. Сукупні видатки і ВВП.
45. Грошовий ринок і монетарна політика.
46. Механізм зовнішньоекономічної діяльності.
47. Ринок праці та соціальна політика.

6. Методи навчання

З метою забезпечення кращого засвоєння здобувачами вищої освіти поточного матеріалу передбачається під час проведення лекції максимально тісно пов'язувати цей матеріал з реальним життям, наповнювати його конкретним змістом, відображати в ньому всі активні зміни, які відбуваються в економіці країни.

Для збільшення інтересу здобувачів вищої освіти до процесу навчання і підвищення їх уваги передбачається провести дискусії за певними темами. При аналізі найбільш гострих та проблематичних питань планується застосовувати метод «мозкового штурму».

Окрім того, передбачається проведення проблемної лекції з використанням банку візуального супроводження, коли здобувачі вищої освіти мають можливість розглянути реальні економічні ситуації та графічне представлення інформації.

При проведенні практичних занять за всіма темами передбачено організовувати бесіди по окремих питаннях теми, що розглядається на занятті, порівнювати теоретичний матеріал з реальними підходами до розв'язання макроекономічних проблем.

При вивченні дисципліни використовується метод презентації. Для участі в такому практичному занятті здобувачі вищої освіти готують інформацію за обраними темами рефератів та презентують їх на практичному занятті.

При проведенні практичних занять передбачено здійснювати аналіз реального економічного стану країни, проводити різні розрахункові роботи з метою засвоєння основних методів, що дасть можливість здобувачам вищої освіти якомога більше наблизитися до реальної практики, моделювати ситуативні задачі в макросередовищі.

Під час самостійної роботи здобувачі вищої освіти готують реферати за актуальними темами, також передбачається, що здобувачі вищої освіти після виконання їх готовлять доповідь для публічного обговорення в аудиторії та проведення дискусії.

Систематично надаються консультації за питаннями з курсу «Макроекономіка».

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль

1. Охарактеризуйте появу і розвиток макроекономіки як науки.
2. Що розуміють під національною економікою?
3. Поясніть відмінність між макроекономікою і мікроекономікою. Як вони пов'язані між собою?
4. Чому економісти будують моделі?
5. Охарактеризуйте предмет макроекономіки.
6. Назвіть основну економічну проблему і основні економічні питання.

7. Чим відрізняються позитивна і нормативна макроекономіка?
8. Що розуміють під економічною системою?
9. Назвіть суб'єкти макроекономіки.
10. Охарактеризуйте американську, японську, шведську і українську економічні системи.
11. Які рівні макроекономічного аналізу Ви знаєте?
12. Охарактеризуйте методи аналізу макроекономічних процесів.
13. Розкрийте функції макроекономіки.
14. Які макроекономічні питання обговорюють в Україні останнім часом?
15. Перелічіть основні макроекономічні показники системи національних рахунків.
16. Запишіть і поясніть формулу розрахунку ВНП за доходами.
17. Що включають в себе витрати на споживання, витрати на інвестиції, державні витрати?
18. В чому сутність національного рахівництва?
19. Чим відрізняються ВВП і ВНП? Як з ВВП вийти на ВНП?
20. Які методи вимірювання ВНП Ви знаєте?
21. Чим відрізняється особистий дохід від доходу кінцевого використання?
22. Поясніть економічний зміст кривої Лоренца, коефіцієнту Джині.
23. В чому різниця між ВНП і чистим національним продуктом (ЧНП)?
24. Дайте визначення повторного рахунку, доданої вартості.
25. Який макроекономічний показник складається тільки з факторних доходів?
26. Дайте визначення економічного циклу, назвіть причини економічних коливань.
27. Назвіть і охарактеризуйте основні фази економічного циклу.
28. Визначить матеріальну основу коротких, середніх та великих циклів.
29. Чому економічний цикл більш впливає на виробництво та зайнятість у галузях, які випускають товари довгострокового використання, ніж у галузях, які випускають товари поточного споживання?
30. Назвіть найважливіші характеристики економічної кризи.
31. Дослідити основні макроекономічні показники відповідно до їхніх циклічних властивостей.
32. Які основні причини економічної кризи в Україні в 1990-1999 роках?
33. Назвіть найсильнішу кризу західної економіки.
34. Зробіть аналіз їхнього впливу на рівень сукупного випуску під час фаз: кризи, депресії, пожвавлення, підйому.
35. Які види економічних криз Ви знаєте?
36. Дайте визначення сукупного попиту та сукупної пропозиції.
37. Охарактеризуйте основні складові сукупного попиту.
38. Які фактори впливають на споживчий попит, попит держави?
39. Які фактори впливають на інвестиційний попит, попит закордону?
40. Дослідити цінові та нецінові фактори, які впливають на сукупний попит.
41. Проаналізуйте вплив нецінових факторів на криву сукупного попиту (АД).
42. Наведіть криву сукупної пропозиції і назвіть її складові відрізки.
43. Які нецінові фактори впливають на сукупну пропозицію?

44. Дайте визначення макроекономічної рівноваги.
45. Наведіть модель AD-AS.
46. Сформулюйте закон ринків Сея.
47. В чому полягає основна різниця між класичним і кейнсіанським підходами до макроекономічної рівноваги?
48. Які основні чинники споживання?
49. Дайте визначення граничної схильності до споживання, наведіть формулу розрахунку.
50. Дайте визначення середньої схильності до споживання і формулу її розрахунку.
51. Наведіть формули розрахунку середньої і граничної схильності до заощаджень.
52. Сформулюйте основний психологічний закон.
53. В чому полягає суть дисконтування? Наведіть його формулу.
54. Дайте визначення активів, їх видів.
55. Що таке ліквідність активу?
56. Дайте визначення диверсифікації.
57. Що таке інвестиції? Чим відрізняються валові і чисті інвестиції?
58. Назвіть п’ять типів інвестиційного процесу.
59. Охарактеризуйте напрями і показники ефективності у проектному аналізі.
60. За допомогою якого інструментарію здійснюють аналіз споживання?
61. Які три постулати містить функція споживання Кейнса?
62. За яких умов фірмам вигідно збільшувати обсяг капіталу? Використайте у своїй відповіді неокласичну модель інвестицій в основний капітал.
63. Демографи прогнозують, що частка населення пенсійного віку в Україні зростатиме упродовж наступних 20 років. Як згідно з моделлю життєвого циклу такі демографічні зміни впливають на рівень національних заощаджень?
64. Охарактеризуйте суть і компоненти сукупних видатків.
65. Поясніть підхід “видатки-обсяг виробництва».
66. В чому полягає суть підходу “витікання – ін’єкції»?
67. В чому суть ефекту мультиплікатора?
68. Поясніть ефект акселератора.
69. Наведіть формулу розрахунку мультиплікатора витрат.
70. Як працює механізм зрівнювання сукупних видатків на національний продукт з обсягом виготовлених товарів і послуг?
71. Як впливають на чистий експорт країни митні й немитні бар’єри інших країн, економічне зростання цих країн, зміна курсу національної валюти?
72. Дайте порівняльну характеристику рецесивного та інфляційного розривів.
73. Поясніть парадокс заощадження.
74. Чому зміни державних закупівель товарів і послуг завжди спричиняють більші мультипліковані зміни рівноважного ВВП, ніж зміни податків?
75. Охарактеризуйте позитивний вплив ринкового механізму на функціонування економіки.
76. Дайте визначення ринку.
77. Назвіть дефекти ринкового регулювання.

78. Опишіть економічні функції держави.
79. Чому виробництво суспільних благ є функцією держави? Назвіть властивості суспільних благ.
80. Чим викликана необхідність перерозподілу доходів державою?
81. Чим відрізняється директивне та індикативне планування?
82. Які теорії державного регулювання економіки Ви знаєте?
83. В чому полягає сутність концепції економічного дирижизму ?
84. Сьогодні західні розвинені країни ідуть шляхом посилення чи послаблення державного регулювання економіки?
85. Що Ви можете сказати про державне регулювання економіки в Україні?
86. Дайте визначення фіскальної політики.
87. Які основні функції виконує фіскальна політика?
88. Перелічіть основні джерела державних доходів.
89. Дайте визначення податкової системи.
90. Розкрийте, які економічні закономірності відображає крива Лаффера.
91. Назвіть інструменти фіскальної політики.
92. Перелічіть основні державні видатки і проаналізуйте їхню структуру.
93. Які Ви знаєте мультиплікатори фіскальної політики? Як вони впливають на дохід держави?
94. Дайте визначення автоматичних і дискреційних стабілізаторів. Який з дискреційних стабілізаторів Ви можете запропонувати для боротьби зі спадом?
95. Назвіть причини дефіциту державного бюджету. Які заходи може запровадити уряд для зниження бюджетного дефіциту?
96. Які види бюджетного дефіциту Ви знаєте?
97. Коли в самостійній Україні був профіцит бюджету?
98. Проаналізуйте вплив державного боргу та дефіциту бюджету на економіку.
99. Що розуміють під рефінансуванням бюджетного боргу.
100. Яка різниця між середньою і граничною податковими ставками?
101. Що таке прогресивне оподаткування і чому йому надають перевагу?
102. Дайте визначення грошового обігу.
103. Охарактеризуйте основні елементи грошової системи.
104. Дослідити структуру грошової маси.
105. Як визначають розмір грошової бази країни?
106. Дайте визначення обов'язкових банківських резервів.
107. Як впливає на грошову пропозицію депозитний мультиплікатор?
108. Від чого залежить величина грошового агрегату М1?
109. Від яких параметрів залежить пропозиція грошей?
110. Дайте визначення кредитної системи і охарактеризуйте функції Центрального банку.
111. Охарактеризуйте функції комерційних банків.
112. Проаналізуйте кейнсіанські та монетаристські погляди на грошову політику.
113. Які заходи, на Вашу думку, застосовує НБУ для стабілізації грошово-кредитної системи України в сучасних умовах?
114. Назвіть складові та характеристики грошово-кредитного ринку.

115. Назвіть інструменти монетарної політики держави.
116. Що розуміють під надлишковими резервами?
117. Охарактеризуйте грошовий попит.
118. В чому полягає суть інфляції, її причини?
119. Які соціально-економічні наслідки інфляції?
120. Охарактеризуйте типи інфляції та форми проявлення.
121. Охарактеризуйте антиінфляційну політику держави.
122. Які причини породжують міжнародний поділ праці?
123. За якими показниками оцінюють активність країни в міжнародному поділі праці?
124. Правильне чи помилкове таке твердження: “Внаслідок запровадження зовнішньоторговельних відносин країна може споживати більше, ніж здатна виробляти?
125. Які форми інтернаціоналізації виробництва Ви можете назвати? Дайте їм характеристику.
126. 126 Як пов’язані вивіз капіталу й інтернаціоналізація виробництва?
127. Що являє собою принцип порівняльних переваг?
128. Що Ви розумієте під “тарифними бар’єрами»? Які їхні функції в державній протекціоністській політиці?
129. Для чого потрібні офіційні резерви іноземної валюти?
130. Які заходи може здійснити уряд з метою впливу на курс національної валюти?
131. Дослідити умови міжнародного руху капіталів на основі моделі міжнародного руху капіталів. За яких умов посилюється приплив іноземних капіталів в національну економіку?
132. Назвіть структурні елементи зовнішньоекономічної діяльності.
133. Що Ви знаєте про ТНК?
134. Назвіть міжнародні фінансові організації і охарактеризуйте їхні функції.
135. Дайте визначення платіжного балансу.
136. Назвіть основні питання, пов’язані з макроекономічною проблемою зайнятості.
137. Дослідити структуру працездатного населення.
138. Дайте означення повної зайнятості та норми природного безробіття.
139. Дайте визначення ринку робочої сили, назвіть необхідні соціально-економічні умови його існування.
140. Чим визначається попит на робочу силу та її пропозиція?
141. Яка роль профспілкового руху в регулюванні ринку робочої сили? Чи можна вважати, що всі зміни заробітної плати є наслідком профспілкового руху?
142. Проаналізуйте тенденції трансформації сучасного ринку робочої сили.
143. Які види безробіття Ви знаєте? Охарактеризуйте їх.
144. Опишіть класичний та кейнсіанський підходи до проблеми безробіття.
145. Які соціально-економічні наслідки безробіття Ви знаєте?
146. Які взаємозв’язки визначає закон Оукена?
147. Охарактеризуйте ситуацію, коли крива Оукена зсувається вгору (вниз).

148. Назвіть напрямки державного регулювання ринку робочої сили.
149. Проаналізуйте систему соціального захисту населення в умовах переходу до ринку.
150. Дайте визначення економічного зростання назвіть і поясніть його типи.
151. Які фактори економічного зростання Вам відомі? Зробіть аналіз факторів пропозиції, які впливають на характер економічного зростання.
152. Визначить непрямі фактори економічного зростання. Які з цих факторів діють в Україні в сучасних умовах?
153. Які джерела економічного зростання Ви знаєте? Охарактеризуйте їх.
154. Побудуйте криву виробничих можливостей і поясніть її значення.
155. Проаналізуйте модель економічного зростання Р. Солоу.
156. Який економічний зміст має виробнича функція і параметри моделі "мультиплікатор-акселератор»?
157. Поясніть різницю між економічним зростанням і економічним розвитком.
158. Які якісні зміни в економіці і суспільстві викликає економічне зростання?
159. Чи являються інвестиції в "людський капітал» фактором економічного зростання?
160. Чим відрізняються екстенсивний та інтенсивний типи економічного зростання?
161. При якому типі економічного зростання ефективність виробництва зростає? При якому відсутній фонд нагромадження?
162. Який тип економічного зростання переважав у 80-ті роки в економіці США і в нашій країні?
163. В чому сутність концепції "нульового економічного зростання»?
164. Визначить основні передумови економічного зростання в Україні.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Контрольні заходи включають у себе поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль.

До форм поточного контролю належить оцінювання:

– рівня знань під час практичних занять;
– якості виконання індивідуальної та самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку засвоєння знань, умінь і навичок здобувачем вищої освіти з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національної системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну та індивідуальну роботи виставляються в журнали обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів вищої освіти в коледжі

враховуються такі види робіт: навчальні заняття; самостійна та індивідуальна роботи (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, виконання розрахункових завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у вигляді, передбаченому в робочій програмі навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Результат навчальних занять за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок під час навчальних занять протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Результат самостійної роботи за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок з самостійної роботи, отриманих протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Здобувач освіти, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

$$\textit{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)} = (\,(\,\textit{Результат навчальних занять за семестр} + \textit{Результат самостійної роботи за семестр}\,)\,/\,2\,)\,*10$$

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструються в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображуються у відомостях обліку успішності, навчальних картках, залікових книжках. ***Присутність здобувачів вищої освіти на проведенні підсумкового контролю (екзамену) обов'язкова.*** Якщо здобувач освіти не з'явився на підсумковий контроль (екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі (екзамену), з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамену), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів вищої освіти , становить – **50.**

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамену).

Підсумкові бали навчальної дисципліни	=	***Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)***	+	***Кількість балів за підсумковим контролем***

Здобувач освіти, який під час складання підсумкового контролю отримав оцінку «незадовільно», складає підсумковий контроль (екзамен) повторно. Повторне складання підсумкового контролю (екзамену) допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни, у тому числі один раз – викладачеві, а другий – комісії, що створюється відповідним факультетом. Незадовільні оцінки виставляються тільки в відомостях обліку успішності. Здобувачам вищої освіти , які отримали не більше як дві незадовільні оцінки (нижче ніж 60 балів) з навчальної дисципліни, можуть бути встановлені різні строки ліквідації академічної заборгованості, але не пізніше як за день до фактичного початку навчальних занять у наступному семестрі. Здобувачі вищої освіти , які не ліквідували академічну заборгованість у встановлений термін, відраховуються з Коледжу. Особи, які одержали більше двох незадовільних оцінок (нижче ніж 60 балів) за підсумковими результатами вивчення навчальних дисциплін з урахуванням підсумкового контролю, відраховуються з Коледжу.

Вимоги до здобувачів вищої освіти щодо засвоєння змісту навчальної дисципліни:

Робота під час навчальних занять	**Самостійна та індивідуальна робота**	**Підсумковий контроль**
Отримати не менше 4 позитивних оцінок	Підготувати реферат, підготувати конспект за темою самостійної роботи.	Отримати за підсумковий контроль не менше 30 балів

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90 – 100	Відмінно (“зараховано”)	A	**„Відмінно”** – теоретичний зміст курсу освоєний **цілком,** необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, **всі** навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, **виконані** в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
80 – 89	Добре (“зараховано”)	B	**„Дуже добре”** – теоретичний зміст курсу освоєний **цілком**, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом **в основному** сформовані, **всі** навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, **виконані**, якість виконання **більшості** з них оцінено числом балів, близьким до **максимального,** робота з двома-трьома незначними помилками.
75 – 79		C	**„Добре”** – теоретичний зміст курсу освоєний **цілком**, практичні навички роботи з освоєним матеріалом **в основному** сформовані, **всі** навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, **виконані**, якість виконання **жодного** з них **не оцінено мінімальним** числом балів, деякі види завдань виконані **з помилками,** робота з декількома незначними помилками або з однією–двома значними помилками.
65 –74	Задовільно (“зараховано”)	D	**„Задовільно”** – теоретичний зміст курсу освоєний **неповністю**, але **прогалини не носять істотного** характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом **в основному** сформовані, **більшість** передбачених програмою навчання навчальних завдань **виконано, деякі** з виконаних завдань містять **помилки,** робота з трьома значними помилками.
60 – 64		E	**„Достатньо”** – теоретичний зміст курсу освоєний **частково, деякі** практичні навички роботи **не сформовані, частина** передбачених програмою навчання навчальних завдань **не виконана,** або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до **мінімального**, робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.
35–59	Незадовільно („не зараховано”)	FX	**„Умовно незадовільно”** – теоретичний зміст курсу освоєний **частково**, необхідні практичні навички роботи **не сформовані, більшість** передбачених програм навчання, навчальних завдань **не виконано**, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до **мінімального**; при **додатковій самостійній** роботі над матеріалом курсу **можливе підвищення якості** виконання навчальних завдань (**з можливістю повторного складання**), робота, що потребує доробки
1–34		F	**„Безумовно незадовільно”** – теоретичний зміст курсу **не освоєно**, необхідні практичні навички роботи **не сформовані, всі виконані** навчальні завдання містять грубі **помилки, додаткова самостійна** робота над матеріалом курсу **не приведе** до значимого **підвищення якості** виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

10. Рекомендована література:

Основна література:

1. Данилович – Кропивницька М.Л. Макроекономіка: Навчальний посібник – Львів: Львів. політехніка, 2014. – 292 с.
2. Кулішов В.В. Макроекономіка: теорія і практика: Навчальний посібник – К.: Ліра – К, 2015. – 256 с.
3. Лисюк В.С. Макроекономіка: Навчальний посібник - Львів: Новий світ - 2000, 2013. – 354 с.
4. Макаренко М.І. Макроекономіка. Начальний посібник – К.: Центр учбової літератури, 2014. – 216 с.
5. Макаренко М.І. Макроекономіка: Навчальний посібник– К.: Ліра – К, 2015. – 216 с.
6. Ніколаєнко С.С. Мікроекономіка і макроекономіка. Начальний посібник – Полтава: ПУЕТ, 2012. – 179 с.
7. Тарасевич В. Економічна теорія. Макроекономіка. Підручник – К.: Знання, 2012. – 208 с.

Допоміжна література:

1. Вступ до аналітичної економії. Макроекономіка: за ред. Панчишина С.М. Підручник – К.: Знання, 2013. – 615 с.
2. Круш П.В. Макроекономіка та її регулювання. Навчальний посібник – К.: Каравела, 2012. – 424 с.
3. Лисюк В.С. Макроекономіка. Практикум: Навчальний посібник - Львів: Новий світ - 2000, 2013. – 354 с.
4. Маценюк Н.П. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. Мікроекономіка. Макроекономіка. Навчальний посібник – К.: Центр учбової літератури, 2014. – 382 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Офіційний портал Верховної Ради України: Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua